

૪૬૩૫

આલેકેડ નાટક મંડળીના

ભોલી ગુલ

યાને

ગુલની ભુલ

એ નામના ખેલમાં ગવાતાં ગાયનો.

બનાવનાર

ફિરોજશાહ રસ્તમજી ખાટલીવાલા.

મર્ય ગાયનો સને ૧૮૪૭ ના ૨૦ માં તથા ૨

પદા પ્રમાણે રેજીસ્ટર કરાવી,

વનાર પોતાને સ્વાધીન રા

— ૦૦૧૩

મુ. બ. ઈ

બલભાન આપાખાખામા છાખ્યા છે.

૧૮૯૨

કિંમત એક આનો.

# ભોલી ગુલ, યાને ગુલની ભુલ!

ગાયન ૧ ભું.

“Down the Aria.”—Air.

જસી—દીલ હું છેલું દુલ્હો જવાંન તો બહાર,

અંદરથી—એ બી સાચ, એ બી સાચ, એ બી સાચ છે !

જસી—અરે જીવો કાંહાં પલુ મલેછ ધીરનાર,

અંદરથી—એ બી સાચ, એ બી સાચ, એ બી સાચ છે !

૪સી—પચ્ચીસ ટકા સુધી બ્યાજની જુકર કરેછ,

પિદર મરે, ડબલ મળે વરી ભુસી મરેછ;

રે તરીમ ત્રાક થઇ સાચે બની ઇની પ્રરેછ,

અંદરથી—એ બી સાચ, એ બી સાચ, એ બી સાચ છે !

(કોરસ)

ખાઈ પી આ જાનલીથી આખર પરવારે,

મળ જોઈ લેઓ અતે રડશે રવારે !

રે હાથ છુદે ચાલુ રાજો ગજવાં પર મારે,

એ બી સાચું, એ બી સાચું, સાચું છે પારે !—૧

જસી—જીડો દમામ જોઈ ખુશામદી કરેછ,

અંદરથી—એ બી સાચ, એ બી સાચ, એ બી સાચ છે !

જસી—ખરાજ પ્યારથી સહુ પ્રીદા બની મરેછ,

આંદરથી--એ બી સાચ, એ બી સાચ, એ બી સાચ છે !

જસી--ગણેછ સહુ મને જુઓ લખાપતી સમાન,  
ગમેછ કુલ્લ લોકને શિરીન મુજ જખાંન;  
જાણતાં નથીજ કે ખાંદો ધુપાવશે હુખાન,

આંદરથી--એ બી સાચ, એ બી સાચ, એ બી સાચ છે, !

### ગાયન ૨ જી.

“ભુપ-મુનીયે મહેરમ ચાર.”--રાહ.

કલજુગની ખાજી ના દેખી થા રાહ.--કલજુગની.

મુજ દીલ ગયું દાહજી.--કલજુગની.

આંધા ધુન્દી કોતવાલ ને કાંણી છે કાજી,  
ખાઈ ગધેડો મરત બને ને દુખલો છે ગાજી.--કલજુગની.

રાસત કહે તે રવડે, મતલબ પાર કરે પાજી,

આંખ છતે આંધાં થઈ કેહશે જુઠાંને હાજી !--કલજુગની.

### ગાયન ૩ જી.

“Coronation of King Coffee.”--Air.

આંદખી--રંગીલી રૂઠી રાતે--રાશન આ મહાખાખતાર

જસી--નસિહતની મીઠી વાતે--રિજવે છે જહાં ગુલબાર

આંદખી--પ્રલપ્તી ગુમ્મજ પ્રતાને--કેવો દે છે ખુબ ખહાર,

જસી--કહેછે ખુશ કર કરતાને--શાખાવી આ સંસાર !

(કોરસ.)

હા ! હા ! હા ! શુકર છે ખુદા,

શુકર ખુદા--તુજ રહેમતના વાલી;

દુનિયાપર એવી એવી--બક્ષેશા કેવી કેવી,

હરદમ બારી રાખી રીજેછે--સહુજનને પાલી.--૧.

આંદખી--તેની ખુશ જોઈ હરતી--આંધાર નાહું દૂર,

જસી--કહેછે કે તજ બદમસ્તી-નેકીમાં થા ચક્ચૂર !

આંદખી--બક્ષેછે ઠંડક કેવી--આંખાને તેનું તૂર,

જસી--તેમજ કરણી કર એવી--કે સહુ રહે રહેમતપૂર !--૨.

(કારસ.)

ચાંદબી—વધતો ઘટતો તે રહિને—લાગેછે બસ કેવો,  
જસી—શીખવે છે એમજ કહિને—કે સહુ સમજ લેવો !  
ચાંદબી—જેવા દીસેછે આજે—કાલે તો નહીં તેવો,  
જસી—ચડતી પડતીને કાજે—કહેછે ચેતી રહેવો !—૩.

### ગાયન ૪ થું.

“ કાફી જીલો—હરદમ કડ ભજન બસ તારું. ”—રાહ.

ગુલ—ગુલગુલ ભમે સુગુણ ફુલ ડાલી !  
નવરંગ, ઢંગઢંગ, સંગસંગ, સંગસંગ  
ગુલબરમાં ચક્રારમાં ફુલ બહારમાં !—ટેક.  
ખીલી ગુલાબી કલી, નવરંગ સાથે મલી, ખુશબો બહેકે બલી  
ખુબ ડોલે—ખુશ બોલે—મુખ ખોલે  
ખસ શિરીન જખાને સહી—સુખન કેં કહી,  
રમતમાં રહી—રિજવે માલી !—ટેક.

### ગાયન ૫ મું.

આસાવરી.—“ કે આચો પ્રેમેર ભીકારી. ”—રાહ.

દુઃખથી બની દીવાંતી, આજ આચે ઘેર ગમી  
માહેતમી રહી રમી, ચાર તરફ દમી દમી !—બની.  
મુઝ માપજી અરે તુઝ જુદાઈથી મુરી મુરી બીજાંતે રરે !  
ભાઈ છે ખબર શું તને, ઘરમાં બીતાં શું બને ?  
મરે તું તો તોહમતે દેશવટે ભમી ભમી !—બની.

### ગાયન ૬ હું

“ જંગલો—રે સીંદ લાશી માજા બારે. ”—રાહ.

ગુલ—રે દુઃખ કહાં કહું જાઈ રોઈ,  
રે ગમખાર રહ્યું નહીં કોઈ.—રે દુઃખ.  
સ્વપન સરીખું સહુ મેં દીધું,  
માત પીતા સુખ સાંધત સાથે દોલત પણ ખોઈ.—રે દુઃખ.  
પડી અટૂલી, સુધ બુધ ભૂલી,  
આ મંકટ, ઓ ખુદા ! હવે હું કેમ સકું જોઈ.—રે દુઃખ.

## ગાયન ૭ મું.

યમન કંદયાન—“મધુબન બાજી, મધુર મોરલી.”—રાહ

ગુલ—ઘટ ઘટ ન્યારીજ ગત વાગે, લાગેરે,  
સરસ રસ મધુરસ હુન કંઈ અલાપ,  
તાન ને ખુશ્ન રાગેરે.—ઘટ ઘટ.  
હલટ પુલટ કંઈ વાળે ગાળે,  
ખુરી રમતમાં બદગતમાં—ગયાન ધ્યાન રખનું ;  
મુકી મુકી અજબ ગજબ ખરે,  
પુરાં ખુરાં કરતુક બસ કરે ;  
હરપણ છલખણ હાગેરે.—ઘટ ઘટ.

## ગાયન ૮ મું.

“માંડ ગરબી—રંગીલી રંગીયામણી છે.”—એ રાહ.

જગમાં યુમાવ્યો જન્મ જોણે, પ્રીત નહિં કરી;  
સુખની મુગન્ધી છે ભરી, આ કૂલમાં ખરી !—જગમાં.  
આય જગતના બાગમાં, સુંદર એકજ કુલ,  
પમરે છે તે સ્વર્ગમાં, છે પાતાળે મૂળ;  
કરમાય છે તે નહિ કદી, નહિ જાય છે મરી !—જગમાં.  
અતિ મેધે સડશે નહી, જળવણુ નહિ કરમાય,  
અતિ પહોંડી ન તોડશે, અતિ મુરજે ન સુકાય;  
લાખો જુઓ તો વહી ગયા પણ, તે રહ્યું કરી.—જગમાં.

## ગાયન ૯ મું.

“મહીના લેહરો—મેરે લાલ ન આયે.”—એ રાહ.

કુન્યાં બોટી બોટી, સાચની રહેજ બનાવે બોટી.—કુન્યા.  
જુઠ્ઠો જરે ખિરિયાંન આએ તરમાલ થાળપર, તાલમેલનો હાથ પ્રે  
સાચો સાચ મરે, નહિં પામે સુકડી બી રોટી.—કુન્યા.  
છે મહુ ઇજ્જત બપજ ને ઘરપચ મરપચ લાલ વાવેરે,  
માન પામે ડમલા ડોટી,  
સાચો કરસે પેટ સેહની વેઠ કુખમાં બોટી લોટી.—બોટી બોટી.

કાળાં મેંઠાં કોરે વાગે, માર લિખાસ લિધો કેં કાગે,  
તેજ તો સેજમાં કાગે, સહુ જન્ને બહુ પ્યારાં લાગે;  
કે બદકાંમે ને બદ હામે રે બદ શામે  
પાપ તમામે દોર દમાંમે બ્રહ્મ કલાંમે મોટમ નામે  
ધજજત પાંમે ડશાંસ મારી મોટી મોટી.—ખાટી.

## ગાયન ૧૦ મું

“ Oh Susana ”—Air.

જરા માંભળો ડોસાં મહારી વાત ધરીને ધ્યાન,  
ખરો સુધારો ભલે જાગિયો તેનું સમજો ખ્યાન ;  
(કારસ) જાગિયો ભલે—સુધારિયો રિવાજ,

વહેમો ભૂડા અંતે બૂડા—છે સંપીલું રાજ.—૧.

હુમાયજી—અરે સુધારા મૂવા તેં મોકાંણ કીધી શું આય,

મરે આજની દોકટ દુકતી ઇતરધ ઇતરધ જાય ;

(કારસ) જાગિયો સુતો—કુધારિયો રિવાજ,

પહેરે ચૂરા રાજ રૂડા—છે રાણીનું રાજ !—૨.

શીરીન—ડહાપણથી મુરખાઈ તજી તન સુધડમાં છે જોળ,

હકો ખરા જો લડી જીતીયે તેમાં માની એળ ?

હુમાયજી—મદોને માંધે રહેતા ને ચાલે નાજુક નાર,

મડમ કપાલે બાલ કપાવે—લડવાને તૈયાર !—કારસ.

શીરીન—કેળવણીથી શવે આજે નારો પુરૂષ સમાન,

વરના સરથી બોલે ઠાલી નેક કરે યુજરાન ;

હુમાયજી—આય જમાને જવાન માંને પરણીઓની ધાક,

મદં થઈ કુંદીથી બીહી લે, અઝીનો પોશાક.—કારસ.

શીરીન—દુર્ગુણને સહ લાગ કરી સદગુણ જે સજસે નાર,

શાન્તીનું અખતર પહેરી સંકટથી પરશે પાર ;

હુમાયજી—મડમ સાહેબો બૂટો પગમાં પટા કમરપર તંગ,

અખતર પહેરે ખોડીનું જયમ સૂર મદે છે જંગ.—કારસ.

શીરીન—કમલાશીળી પીલું જોઈ ખુદ એળ નહીં જાને,

છેદ હજારે ભરી ચારણી હિણે કડવરાને ;

હુમાયજી—ધરમાં ખીચરીના લાખા ને આધમકીમ ખાવા બધ, મારવાડીઓ કરે ધજેતી લોકહસી બહુ થાય.—કોરમ.

શીરોત—ખરાપણની ખુશખબરે પમરવે છે સંસાર,  
ધન્ય ભાગ્ય તે ખાવિંદનું જે પરણે સુધરી નાર;

હુમાયજી—સીલક પોલકો, પોમેટમ, અત્તર, ખુશખબર માર,  
જીવતાં જ્ઞાનમ બધું હોય તો પરણો સુધરી નાર.—કોરમ.

### ગાયન ૧૧ મું.

“Tralalalala”—Air.

હવે આ તાલ ખરી બેઠી જીઓ ખાનાખરાબીમાં,  
થયો આબાદ અરે હું તો હસદની પુર શરાબીમાં;

(કોરમ) બચ્યા લવજી, લુચ્યા લવજી, અંતે મહારી બુજસે પ્યાસ,  
સુખથી ગબડી, દુખમાં મબડી, અચબચ બનસે સલાતામ !  
જરામા આગ હવે સલગી કપટ ભડકું ભયમ કરસે,  
સુખો આરામ સહુ સાથે અરે બચ્યા બરી મરસે;—કોરમ.

### ગાયન ૧૨ મું.

એમન-કંટ્યાણ—‘કેમ કરી મા બાપ તમારો’—એ રાહ.

પ્રિત કરવી છે રહેલ ઘણી, પણ નિભાવ બહુ મુશ્કિલ,  
સાચ નિભે જો અંત તલક તો દેજે તારું દિલ !—પ્રિત.

પંચ તજીને જિવતાં જીવત સુન મરવું પરસે,  
એ સઘળું જો સહન કરે તો થાસે તું કામિલ !—પ્રિત.

સેજ બિછાવી કાંટાતી તે પર પડવું પરસે,  
અમૃત માની પીવું પડસે વલી એર કામિલ !—પ્રિત.

### ગાયન ૧૩ મું.

દેશ—‘અતરંગકો ગાએ રસ રંગતસે’—એ રાહ.

ગુલ—જગમાં નહિ કાંઈ વશાઈ મલે, બસ જોઈ બહાર વશાઈ ભલે !

તન ભીતર કપટી—છળ મન લપટી,

પહાંણ પ્રાંણ—કબુ નાં પીગલે !—જગમાં.

કિધું તન મન અરપન જોણે,

કિધી પ્રીતી તેણે જીડી, દીધી શંસી ગલે !—જગમાં.

રડી તણછું પ્રજ્ઞંદ પ્યારું,  
તણું છ ધની ધાન ધન ધામ સદા, હા હાય ખુદા !  
હવે રાખજો લજ્જા આરી સર્ણાગત હું તો તમારી,  
બસ ભટકસ, બસ રખરસ, રઝરસ પડતી ખડતી !  
આહે દુઃખનાં વાદલ મુજપર વરસે હર પગલે—પગલે,  
વરસે વરસે ઢગલે ઢગલે તરસે તરસે ડગલે ડગલે !—જગમાં.

### ગાયન ૧૪ મું.

જોગી આસાવરો—“ ના કરો જફાકારી.”—ઓ રાહ.  
ઓ ખુદા હવે શું કરું, અશસોસ કહાં જઈ મરું !—ઓ ખુદા.  
મુર્જપણુંને પગલે ચાલી, નેક તજ્યો વાલી,  
મુજ મુખની ગઈ લાલી, સુરત કાલી, લેઈ કયમ પ્રશં !—ઓ ખુદા.  
મેહેલ તજ્યો ને તણ કુલ વાડી, તજિયા ધોડા ગાડી,  
જઈ પડી નર્ક આડી, યઈ આડી, દુઃખે દીલ ભરું !—ઓ ખુદા.  
તણ આરોમી ઇજ્જત આસી, થવસ હવે હું દાસી,  
કરદીસ ટૂકડા વાસી, મરસ પ્યાસી, હવે નહીં ડરું !—ઓ ખુદા.

### ગાયન ૧૫ મું.

ધીલૂ—“ રે દગલખાજ દુન્યા.”—રાહ.  
અરે ઓ જગવાલી ! સુન અરજી.—ટેક.  
મેં ખાવીંદ વશને છાડ્યો; બેવશ અરે જાણી,  
ખોટું તોહમત મેલી તેપર, કીચી લાજ ધુલધાંણી,  
તજ્યું શેહર ને તજ્યો પરણ્યો, તજિયું ખાલક જની,  
વગર વીચારે નેકીને બદ દયાનત હાય પીછાંણી !  
મુજ કીસમતમાં મરજી.—સુન અરજી.  
લોક કેહે છે કે બીજા માથે ગઈ અરે હું ચાલી,  
બદ્દેલીમાં ખાલક છોડી મોટું કીધું પાલી,  
નીરદોશીની ઇજ્જતપર મેં દાઘ લગાડ્યો ખાલી,  
વાહાલા ખાવીંદ શું તહમને બતાવું સુરત કાલી ?  
નીત રેહેવસ તુજ કરજી.—સુન અરજી.  
ખુદા હવે કે દયા કરે આ મહારી હાલત જોઈ,  
પતીવ્રતા પણ મરખ પાપની અરજ કરું છું રોઈ,  
બક્ષો મ્હોત મ્હને હમણા, ના કરો દયા હર કોઈ,  
હુકમ કરો કે ગરક કરે તહાં દોજખની બદબોઈ !  
છે એવી મુજ મરજી.—સુન અરજી.



## ગાયન ૧૬ મું.

જોગિયા--“ મેરી આંખોંકે તારે મોરે લાલ ”—એ રાહ.

સખી લાવો મુઘડ વર માલ,  
વેક માલ લેલ ભરી એક થાલ;  
હાથ માલ સાથ કંકું સંભાલ—લાલ આયા.—સખી લાવો.  
જુઓ કેવું દીપેછ કપાલ,  
રે નિહાલ આજ થઈ હું નેહાલ;  
કુલ લાલ ભેડ હાથે આવાલ—લાલ આયા.—સખી લાવો.

## ગાયન ૧૭ મું.

“ Oh Willie we have missed you ”—Air

૧ ગૃહસ્થ--રે જુઓ વખત કેવો આયોજ ગઈ રહી સુધ્ધ માન,  
નહી મલે માન કંઈ મદોને, હિમકારાને નહી નાન!  
ગજવે કાંણું હાથે છૂટા હૈડે પૂટા ધનમાન,  
કેં ગજના ગજ તો ભરે શરતાં તસૂ ગજ બસ ગજન!  
(દારસ.)

રે સરતાં માન—સોજજાં માન—હ્યો મારા મહેરમાન  
છે સડી સુપારી ઇલાયચી ને સુકાઈ ગયલાં પાન!—૧  
જો અસ્લ કોઈ બહાદુર કે માની કરતા નવાઈ કામ,  
તો હાથી ધન ને જગીશીથી મલતાં સવાઈ દામ;  
પણ હાલ જુઓ કાગલ ચિથડાં ને ચાંદોનાં ધનામ,  
તે બી પાછા જઈ પડસે મહોત પછી સરકારી દામ.  
દારસ. ૨

કંઈ રટાર બને કમધિન્યન કોઈ ઇડપાના જાહેર,  
કંઈ આડ ગોલ ને સાંકરે સોહિય વધ્યા રહેર! રહેર!  
એ ખીતાબ સાંખી ખાલ ઉતારે આ કેવું અંધેર,  
જયમ જમાલ બેસ નહીં પાપ ખરું લાવો રાજ થઈ ધેર!  
દારસ. ૩

તણ વર્ષે સુતા જાગે સહુને હલી મલે છે રહેર,  
વોટર મેલવવા કોર્પોરેટર ભડકે છે ચોમેર!  
નહિ કદર મલે કંઈ લાયકની છે ખુશામદી અંધેર,  
ગાડી મેસાડી વોટ લેઈને મુખ્ય પોટે ધેર—દારસ. ૪

## ગાયન ૧૮ મું.

ભેગિયા—“ હય મેહર ફીદા તુજ પેતો હરઆન મેરી જાન ”—એ રાહ.  
 રે ખાલ આંખો તું જરા મુજ દીકરા અરે !  
 તું તો સુતો આરાંમમાં, માદર રદન કરે !—રે ખાલ.  
 તું પાદ માદરની સદા કરતો હતો રડી,  
 તું જો જરા છું હુંજ જો ગુજરી ગઈ કરે !—રે ખાલ.  
 ખેવખત તારાં મોહતનો આપસ જવાબ સું ?  
 તજતે ન હું તો તું અરે મરતે નહીં અરે !—રે ખાલ.  
 તુ આવ વાહના—હું લગાર છાતીએ હવે,  
 કંઈ દે દીલાસો તું મને કે દીલ દુખી કરે !—રે ખાલ.

## ગાયન ૧૯ મું.

“ ભેરવી મુસ્તજાદ ” અશ્વસોસ રડા સંગમાં—એ રાહ.  
 મેં આ જગતમાં આવીને રડાં ન ફીલાં કાજ—અશ્વસોસ કરું છું આજ !  
 શયતાનને રીઝાવીને ભવમાં કુખાડયુ ઝાજ—અશ્વસોસ કરું છું આજ !  
 ફોકટ ગુમાવ્યો જન્મ તેં જગપર ધરીને ભાર—રે કાંપ આ બદકાર,  
 નારી નહસાડી પારકી, આજે થયો તારાજ,—અશ્વસોસ કરું છું આજ !  
 લોખિ સહુ તો ફૂલેછ કે હુઆની દીવાલી—છે કેહેવત ખાલી ;  
 બાલે ન પાપો બોલશે અંતે જસે ખસ લાજ—અશ્વસોસ કરું છું આજ !

## ગાયન ૨૦ મું.

ભેરવી—ગાયક.

બક્ષો મને રજા—ખાવીંદ હવે બહુ થઈ સજા.—૧  
 મુઠં નથી તે નાર—જેણે સતાવિયો સત ભરથાડ !  
 તે હુંજ છું બદકાર—જવાબ  
 આ આજ

# ચેતવણી.

---

દ્વિશી નાટક ગાયન ભાગ ૧ લો, જેમાં પારસી નાટક મંડ-  
ળીના, દુખી ગુલ, પૈસાના પુંબરીઓ, અને ખરીદેલા ખાવીદ એ  
ત્રણ ખેલોનાં (૪૫) ગાયનો સમાવ્યાં છે; અને જેની કિંમત આના  
એ હતી, તે ઘટાડીને હાલ આનો એક રાખી છે.

આય અને અમારાં બનાવેલાં બીજાં પુસ્તકો; કોટમાં, પીરિ-  
જશાહ મુકાદ્દમ; ઘોભીતલાવ, નાનાભાઈ કરાંણી બુક સેલરોને  
ત્યાંથી; તેમજ ઘોભીતલાવપર કુકરબજારની પછવાડે નાં ૭૬ ચર-  
ણીવાડીવારાં અમારાં રેહવાનાં મકાનમાંથી મળશે.

ફિ. રૂ. બા.

